

Ons ACM/DE/2013/205770

kenmerk:

Zaaknummer: 12.0310.30

ONTWERPBESLUIT

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998.

Pagina
1/21

Muzenstraat 41 | 2511 WB Den Haag
Postbus 16326 | 2500 BH Den Haag

T 070 722 20 00 | F 070 722 23 55
info@acm.nl | www.acm.nl | www.consuwijzer.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding en leeswijzer	3
2	Procedure van totstandkoming van dit besluit	4
3	Wettelijk kader	5
4	Relevante feiten en omstandigheden.....	9
5	Beoordeling van de ontheffingaanvraag.....	12
5.1	Definitie van gesloten distributiesysteem	12
5.2	Eisen aan aanvrager.....	15
5.3	Ontheffingsgronden	16
6	Dictum	18
	Bijlage 1 – Geografische afbakening van de locatie waarop het GDS is gelegen	21

1 Inleiding en leeswijzer

1. Met dit besluit geeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) uitvoering aan artikel 15, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Op grond hiervan kan de eigenaar van een gesloten distributiesysteem (hierna: GDS) een aanvraag bij ACM indienen tot verlening van een ontheffing van de verplichting tot het aanwijzen van een netbeheerder (hierna: de ontheffing).
2. ACM geeft met dit besluit haar oordeel op de aanvraag van Railinfratrust B.V. (hierna: aanvrager) van 19 november 2012 voor een ontheffing op grond van artikel 15, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet voor het elektriciteitsnet dat onderdeel is van de landelijk hoofdspoorweginfrastructuur.

Opbouw van het besluit

3. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 van dit besluit bevat de gevolgde procedure. Hoofdstuk 3 bevat het wettelijk kader. Het feitencomplex en andere relevante omstandigheden, zoals die bij ACM bekend zijn, zijn samengevat in hoofdstuk 4. ACM beschrijft haar beoordeling van de aanvraag in hoofdstuk 5. ACM eindigt haar besluit met het dictum (hoofdstuk 6).

Bijlage bij het besluit

4. ACM heeft één bijlage toegevoegd aan het besluit. Deze bijlage is onderdeel van onderhavig besluit. Bijlage 1 bevat een kaart waarop het GDS is ingetekend.

2 Procedure van totstandkoming van dit besluit

5. In dit hoofdstuk beschrijft ACM de procedure die zij heeft gevolgd bij de totstandkoming van dit besluit. ACM heeft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zoals bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing verklaard op de voorbereiding van dit besluit.
6. Bij brief van 12 november 2012, ontvangen op 19 november 2012¹, heeft aanvrager bij ACM een aanvraag ingediend tot verlening van een ontheffing in de zin van artikel 15, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet. ACM stelt vast dat aanvrager reeds beschikt over een ontheffing van de verplichting tot het aanwijzen van een netbeheerder die vóór 20 juli 2012 is verleend. De beslistermijn voor de behandeling van de aanvraag bedraagt tien maanden ingevolge artikel V, derde lid, van de Wet van 12 juli 2012 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet (implementatie van richtlijnen en verordeningen op het gebied van elektriciteit en gas)².
7. Bij brieven van 21 december 2012, 16 april 2013, 28 mei 2013 en 22 augustus 2013³ is aanvrager verzocht om de aanvraag aan te vullen. In zijn brieven van 13 februari 2013⁴, 12 juli 2013⁵ en 17 oktober 2013⁶ en zijn e-mail van 16 oktober 2013⁷, heeft aanvrager aanvullende informatie aangeleverd.
8. Als onderdeel van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure heeft ACM op 20 januari 2014 het ontwerpbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken ter inzage gelegd. ACM heeft hiervan in de Staatscourant van 20 januari 2014 kennis gegeven. Bovendien heeft ACM het ontwerpbesluit aan aanvrager toegezonden⁸ en op haar internetpagina gepubliceerd. ACM heeft het ontwerpbesluit tevens op verzoek aan Enexis B.V. (hierna: Enexis) gestuurd.⁹

¹ Met kenmerk: ACM/DE/2012/104739 (voorheen: 104300-1).

² Stb. 2012, nr. 334.

³ Met kenmerk: ACM/DE/2012/204871 (voorheen: 104300-3), ACM/DE/2013/204838 (voorheen: 104300-11), ACM/DE/2013/402677 (voorheen: 104300-12) en ACM/DE/2013/204835 (voorheen: 104300-19).

⁴ Met kenmerk: ACM/DE/2013/102475 (voorheen: 104300-6).

⁵ Brieven met kenmerk aanvrager EDMS 3368586, kenmerk ACM: ACM/DE/2013/102467 (voorheen: 104300-17) en kenmerk aanvrager EDMS 3376516, kenmerk ACM: ACM/DE/2013/102468 (voorheen: 104300-18).

⁶ Met kenmerk aanvrager EDMS 3431743, kenmerk ACM: ACM/DE/2013/102642.

⁷ Met kenmerk: ACM/DE/2013/304307.

⁸ Brief van 17 januari 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/200152.

⁹ Brief van 17 januari 2014 met kenmerk ACM/DE/2014/200153.

3 Wettelijk kader

9. In dit hoofdstuk beschrijft ACM de bepalingen die gezamenlijk het wettelijk kader vormen voor dit besluit.
10. Artikel 1, eerste lid, onderdelen b, c, i, j, r, aq en ar, van de E-wet luiden:
- b. aansluiting: één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met e, van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder begrepen één of meer verbindingen tussen een net dat wordt beheerd door een netbeheerder en een net dat beheerd wordt door een ander dan die netbeheerder;*
 - c. afnemer: een ieder die beschikt over een aansluiting op een net;*
 - i. net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van een directe lijn of liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer;*
 - j. landelijk hoogspanningsnet: het net, bedoeld in artikel 10, eerste lid;*
 - r. verwant bedrijf: een verbonden onderneming in de zin van artikel 41 van de zevende richtlijn nr. 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 44, tweede lid, onderdeel g, van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening, of een geassocieerde onderneming in de zin van artikel 33, eerste lid, daarvan of een onderneming die aan dezelfde aandeelhouders toebehoort;*
 - aq. gesloten distributiesysteem: een net, niet zijnde het landelijk hoogspanningsnet,
1°. dat ligt binnen een geografisch afgebakende industriële locatie, commerciële locatie of locatie met gedeelde diensten,
2°. waarop minder dan 500 afnemers zijn aangesloten en
3°. dat alleen niet-huishoudelijke afnemers van elektriciteit voorziet, tenzij er sprake is van incidenteel gebruik door een klein aantal huishoudelijke afnemers dat werkzaam is bij of vergelijkbare betrekkingen heeft met de eigenaar van het gesloten distributiesysteem;*
 - ar. directe lijn: een of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit, behoudens voor zover die gelegen is binnen een installatie, die:
1°. niet verbonden is met een net of met een andere verbinding voor het transport van elektriciteit en die een geïsoleerde productie-installatie van een producent rechtstreeks verbindt met een geïsoleerde gebruiker van elektriciteit, niet zijnde de producent of
2°. ten hoogste via de installatie van één aangeslotene op de verbinding is verbonden met een net of met een andere verbinding voor het transport van elektriciteit en die een productie-installatie van een producent, met tussenkomst van een leverancier, rechtstreeks verbindt met één of meer gebruikers van elektriciteit, niet zijnde de producent of in hoofdzaak huishoudelijke gebruikers, teneinde te voorzien in de elektriciteitsbehoefte van deze gebruikers;”*

11. Artikel 1, derde lid, van de E-wet luidt:
“Een onderneming die zich in hoofdzaak bezighoudt met het vervoer van personen of goederen per trein wordt in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, aangemerkt als afnemer, niet zijnde een afnemer als bedoeld in artikel 95a, eerste lid, ook indien zij geen aansluiting heeft op een net.”
12. Artikel 15 van de E-wet luidt:
“1. De Autoriteit Consument en Markt kan op diens aanvraag ontheffing verlenen aan een eigenaar van een gesloten distributiesysteem, van het gebod van artikel 10, negende lid, indien:
- a. het bedrijfs- of productieproces van de gebruikers van een gesloten distributiesysteem om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd is of*
 - b. het gesloten distributiesysteem primair elektriciteit transporteert voor de eigenaar van dat systeem of de daarmee verwante bedrijven en*
 - c. de aanvrager geen netbeheerder is en niet in een groepsmaatschappij met een netbeheerder verbonden is.*
- 2. De Autoriteit Consument en Markt neemt het besluit zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk zes maanden na ontvangst van de aanvraag. Deze termijn kan eenmaal met ten hoogste zes maanden worden verlengd. De Autoriteit Consument en Markt kan aan een ontheffing voorschriften en beperkingen verbinden.*
- 3. De Autoriteit Consument en Markt kan een ontheffing intrekken indien degene aan wie de ontheffing is verleend:*
- a. niet langer voldoet aan de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid;*
 - b. in strijd handelt met de voorschriften en beperkingen als bedoeld in het tweede lid en het bepaalde bij of krachtens het vijfde tot en met het zevende lid;*
 - c. bij de aanvraag om een ontheffing onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag zou hebben geleid.*
- 4. Indien een ontheffing is verleend, zijn uitsluitend het vijfde en zesde lid van toepassing op de eigenaar van een gesloten distributiesysteem.*
- 5. De eigenaar van een gesloten distributiesysteem beheert het gesloten distributiesysteem. De houder van de ontheffing factureert en int het tarief voor systeemdiensten, bedoeld in artikel 30, eerste lid, bij de afnemers die op zijn net zijn aangesloten en draagt de te innen tarieven af aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet. Op verzoek van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet verstrekt de houder van de ontheffing gegevens over het verbruik van de afnemers die op zijn net zijn aangesloten. De houder van de ontheffing kan in afwijking van de tweede volzin het tarief voor systeemdiensten in de plaats van de afnemers die op zijn net zijn aangesloten betalen. In dat geval verstrekt de houder van de ontheffing op verzoek van de netbeheerder van het landelijk*

hoogspanningsnet gegevens over het totale verbruik van de afnemers die op zijn net zijn aangesloten¹⁰.

6. Het bepaalde bij of krachtens de artikelen 7, 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel h, j en m, 19d, 19e, eerste lid, 23, 24, 24b, 26a, 28, 29, 30¹¹, 31b, 31c, 42, tweede en derde lid, 51, 78, 79, 95lb, 95lc en 95m, negende lid, is van overeenkomstige toepassing voor de eigenaar van een gesloten distributiesysteem, met dien verstande dat:
 - a. artikel 23, eerste lid, uitsluitend geldt voor zover er na aansluiting sprake is van een afnemer binnen het geografisch gebied waarbinnen het gesloten distributiesysteem ligt en deze aansluiting past bij het karakter van het gesloten distributiesysteem,
 - b. niet aan de verplichtingen, bedoeld in de in artikelen 23, eerste lid, en 24, eerste lid, genoemde paragrafen behoeft te worden voldaan en
 - c. in de artikelen 7 en 78 in plaats van «netbeheerder» wordt gelezen «eigenaar van een gesloten distributiesysteem».
7. De Autoriteit Consument en Markt keurt op verzoek van een aangeslotene op een gesloten distributiesysteem de van kracht zijnde methode voor de berekening van de tarieven goed.
8. Indien een verzoek als bedoeld in het zevende lid is ontvangen, overlegt de eigenaar van een gesloten distributiesysteem binnen drie maanden na de datum waarop de raad van bestuur de eigenaar van een gesloten distributiesysteem over het verzoek heeft geïnformeerd, aan de raad van bestuur informatie over het aan het verzoek voorafgaande kalenderjaar die relevant is voor de beoordeling van het verzoek, met daarbij een toerekening van de kosten en opbrengsten aan activiteiten die verband houden met de aanleg en het beheer van het gesloten distributiesysteem in overeenstemming met het daadwerkelijk gebruik van financiële of andere middelen voor die activiteiten.
9. Een besluit als bedoeld in het zevende lid wordt genomen binnen zes maanden nadat de informatie, bedoeld in het achtste lid door de raad van bestuur is ontvangen. Deze termijn kan eenmaal met ten hoogste zes maanden worden verlengd.”

13. Artikel V van de Wet van 12 juli 2012 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet (implementatie van richtlijnen en verordeningen op het gebied van elektriciteit en gas) luidt:

- “1. Degene aan wie een vrijstelling of ontheffing als bedoeld in artikel 15, eerste en tweede lid, met uitzondering van het tweede lid, onderdeel b van de Elektriciteitswet 1998 zoals dit luidde voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M, is verleend, kan de Autoriteit Consument en Markt verzoeken om een ontheffing op basis van artikel 15 van de Elektriciteitswet 1998. Dit verzoek wordt ingediend binnen vier maanden na de datum van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M.
2. Indien niet binnen vier maanden na de inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M, door degene aan wie een vrijstelling of ontheffing als bedoeld in het eerste lid is verleend, een

¹⁰ Per 1 januari 2015 vervallen de vier laatste zinnen van dit artikel van rechtswege (Stb. 2013, 575).

¹¹ Per 1 januari 2015 vervalt de verwijzing naar dit artikel van rechtswege (Stb. 2013, 575).

verzoek is ingediend, vervalt de vrijstelling of ontheffing één jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M.

- 3. De Autoriteit Consument en Markt beslist uiterlijk tien maanden na ontvangst van een verzoek als bedoeld in het eerste lid op dit verzoek.*
- 4. Indien ingevolge een besluit van de Autoriteit Consument en Markt ontheffing wordt verleend op basis van artikel 15 van de Elektriciteitswet 1998, vervalt de vrijstelling of ontheffing als bedoeld in het eerste lid op het tijdstip waarop het besluit van de Autoriteit Consument en Markt onherroepelijk wordt.*
- 5. Indien ingevolge een besluit van de Autoriteit Consument en Markt geen ontheffing wordt verleend op basis van artikel 15 van de Elektriciteitswet 1998, vervalt de vrijstelling of ontheffing als bedoeld in het eerste lid vier maanden na het tijdstip waarop het besluit van de Autoriteit Consument en Markt onherroepelijk is geworden.*
- 6. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid kan Onze Minister intrekken op grond van artikel 15, vijfde lid, zoals dit luidde voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M, uiterlijk tot het tijdstip waarop een besluit van de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit onherroepelijk is geworden.*
- 7. Een ontheffing als bedoeld in artikel 15, tweede lid, onderdeel b, van de Elektriciteitswet 1998 zoals dit luidde voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M en die is verleend of is aangevraagd voor 15 februari 2012, vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Voor deze ontheffing blijven de regels gelden zoals die golden voor het tijdstip van inwerkingtreding van artikel I, onderdeel M.”*

4 Relevante feiten en omstandigheden

14. In dit hoofdstuk geeft ACM een samenvatting van de bij haar bekende feiten en omstandigheden met betrekking tot de ontheffingaanvraag. Deze feiten en omstandigheden zijn ontleend aan de ontheffingaanvraag en aanvullende informatie die bij aanvrager is opgevraagd. Op basis van deze informatie stelt ACM de volgende feiten en omstandigheden vast.
15. Aanvrager is van oordeel dat het elektriciteitsnet dat onderdeel is van de landelijk hoofdspoorweginfrastructuur is aan te merken als een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet. Aanvrager motiveert dit door middel van een omschrijving, een juridische analyse, een geografische afbeelding en de Beheerconcessie hoofdspoorweginfrastructuur 2005. Het elektriciteitsnet opereert op een spanningsniveau van 1.500 V (gelijkspanning)¹² en 25 kV (wisselspanning)¹³ en is, volgens aanvrager, geen onderdeel van het landelijk hoogspanningsnet. Het elektriciteitsnet is aangesloten op het elektriciteitsnet van DELTA Netwerkbedrijf B.V. (hierna: DNWB), Enexis, Liander N.V. (hierna: Liander), Stedin Netbeheer B.V. (hierna: Stedin) en TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT).
16. Aanvrager betoogt dat hij eigenaar is van dit elektriciteitsnet. Aanvrager doet hierbij een beroep op artikel 5:20, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) juncto artikel 155a van de Overgangswet Nieuw Burgerlijk Wetboek (hierna: ONBW). Aanvrager heeft hierbij de ontstaansgeschiedenis van de hoofdspoorweginfrastructuur, waarmee het elektriciteitsnet onlosmakelijk is verbonden, geschetst. Hieruit blijkt dat de rechtsvoorgangers van aanvrager, te weten de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen, oorspronkelijk het elektriciteitsnet hebben aangelegd. In 1937 zijn deze twee bedrijven gefuseerd tot de N.V. Nederlandse Spoorwegen (hierna: NS). In 1995 is de NS verzelfstandigd en werd het vervoer gescheiden van het beheer. De juridische eigendom van de railinfrastructuur, inclusief het elektriciteitsnet, werd toen overgedragen aan N.S. Holding B.V. Aanvrager heeft door middel van een uittreksel uit de Kamer van Koophandel onderbouwd dat hij de rechtsopvolger van N.S. Holding B.V. is. Sinds die tijd onderhoudt aanvrager het elektriciteitsnet en breidt dit – voor zover nodig – uit. Hiervoor maakt aanvrager gebruik van de diensten van ProRail, zo blijkt uit de overgelegde beheerconcessie hoofdspoorweginfrastructuur 2005.
17. Aanvrager stelt dat het onmogelijk is om voor alle betrokken percelen de aktes van eigendom te overleggen. Daarom heeft aanvrager er voor gekozen om ter illustratie van de juridische eigendom twee notariële aktes te overleggen. Dit betreft een akte van 26 januari 1998 inzake de levering van diverse registergoederen in de gemeenten Leeuwarden en Jelsum door de N.V. Nederlandse Spoorwegen aan (een rechtsvoorganger van) aanvrager en een akte van

¹² Het gaat derhalve om 1.500 Vdc. De toevoeging 'dc' staat voor direct current, oftewel gelijkspanning.

¹³ Het gaat derhalve om 25 kVac. De toevoeging 'ac' staat voor alternating current, oftewel wisselspanning.

19 juni 1998 inzake de levering van diverse registergoederen in de gemeente Wijchen door de N.V. Nederlandse Spoorwegen aan (een rechtsvoorganger van) aanvrager.

18. Er zijn zestien afnemers die elektriciteit afnemen van het elektriciteitsnet. Een overzicht van deze afnemers staat in Tabel 1.

Tabel 1 Overzicht van de afnemers op het elektriciteitsnet

Nr.	Naam afnemer	Typering
1.	ProRail B.V.	Afnemer met een aansluiting
2.	DB Schenker	Afnemer zonder aansluiting
3.	ERS Railways B.V.	Afnemer zonder aansluiting
4.	RurtalBahn Benelux B.V.	Afnemer zonder aansluiting
5.	Arriva Openbaar Vervoer N.V.	Afnemer zonder aansluiting
6.	NS Reizigers	Afnemer zonder aansluiting
7.	Lloyd's RRE B.V.	Afnemer zonder aansluiting
8.	Veolia Transport Rail B.V.	Afnemer zonder aansluiting
9.	HSA Beheer N.V.	Afnemer zonder aansluiting
10.	Captrain Belgium B.V.	Afnemer zonder aansluiting
11.	HSL Logistiek B.V.	Afnemer zonder aansluiting
12.	Rotterdam Rail Feeding B.V.	Afnemer zonder aansluiting
13.	Husa Transportation Rail Services Nederland	Afnemer zonder aansluiting
14.	Connexion Openbaar Vervoer N.V.	Afnemer zonder aansluiting
15.	TX Logistiek AG	Afnemer zonder aansluiting
16.	NedTrain B.V.	Afnemer zonder aansluiting

10/21

19. Er is één afnemer die voldoet aan de definitie van artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet, volgens aanvrager. Dit betreft nummer 1 uit Tabel 1. De overige afnemers uit Tabel 1 (de nummers 2 tot en met 16 uit Tabel 1) zijn aangesloten via de stroomafnemer van een trein op het elektriciteitsnet. Dit zijn, aldus aanvrager, afnemers in de zin van artikel 1, derde lid, van de E-wet. Op het elektriciteitsnet zijn geen huishoudelijke afnemers of productie-installaties aangesloten.
20. Het bedrijfsproces van de gebruikers op het elektriciteitsnet is volgens aanvrager om specifieke technische redenen geïntegreerd. Aanvrager geeft daarbij aan dat het elektriciteitsnet wordt gevoed vanuit het openbare elektriciteitsnet. In de onderstations wordt de elektriciteit omgezet van wissel- naar gelijkspanningsniveau (1500 Vdc) of naar 25 kV wisselspanningsniveau (eenfasige afname). Vervolgens wordt vanuit de onderstations het vermogen via het bovenleidingensysteem gedistribueerd naar de treinen. De overdracht van energie verloopt via het bovenleidingensysteem, de stroomafnemer van de treinen, de

spoorstaven en de wielen van de treinen. Voor de volledigheid wordt hierbij opgemerkt dat ProRail B.V. (hierna: ProRail), volgens aanvrager, fysiek is aangesloten op de verdeelinrichting in de onderstations van aanvrager. ProRail neemt op deze wijze elektriciteit af voor de voeding van bedrijfsvoeringinstallaties en technische systemen ten behoeve van de monitoring van de infra-installaties en beveiliging van het spoorwegverkeer.

21. Aanvrager merkt tevens op dat het ontwerp en de uitvoering van het elektriciteitsnet is afgestemd op de specifieke eisen van het spoorwegvervoer. Hierbij beschikt het elektriciteitsnet over een aantal bijzondere technische karakteristieken, die onder andere betrekking hebben op: het type en niveau van de spanning, de wijze van aansluiten van afnemers, de fysieke gesteldheid, de betrouwbaarheid, de bedrijfsvoering en het afnamepatroon.
22. Aanvrager heeft verklaard geen netbeheerder in de zin van de E-wet te zijn. Aanvrager heeft eveneens verklaard dat hij geen deel uitmaakt van een groep als bedoeld in artikel 24b van boek 2 van het BW waarvan ook een netbeheerder in de zin van de E-wet onderdeel uitmaakt.
23. Aanvrager geeft aan de kwaliteit en veiligheid op het elektriciteitsnet op de volgende wijze te borgen. Aanvrager heeft het beheer van het elektriciteitsnet uitbesteed aan ProRail. ProRail beschikt over een veiligheidsvergunning ingevolge artikel 16a van de Spoorwegwet. Deze vergunning ziet op de veiligheid van alle subsystemen van de hoofdspoorweginfrastructuur, waaronder het elektriciteitsnet. ProRail beschikt over een Veiligheid Management Systeem dat is erkend door het ministerie van Infrastructuur en Milieu¹⁴. Dit systeem bevat regels die verplicht moet worden toegepast ter waarborging van de veiligheid. ProRail past verder de in Europees verband vastgestelde technische eisen voor energie toe. Tot slot merkt aanvrager op dat ProRail het normaal en groot onderhoud uitbesteed aan diverse onderhouds- en projectaannemers, waarbij hij de wettelijke en beleidseisen door contracteert.

¹⁴ Besluit van 21 april 2011 met kenmerk IenM-2011/7099.

5 Beoordeling van de ontheffingaanvraag

24. In dit hoofdstuk licht ACM toe hoe zij de ontheffingaanvraag heeft beoordeeld. De beoordeling valt uiteen in drie delen. Ten eerste beoordeelt ACM of er sprake is van een GDS in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, van de E-wet (paragraaf 5.1). Als er sprake is van een GDS, beoordeelt ACM ten tweede of aanvrager voldoet aan de eisen die aan hem zijn gesteld in artikel 15, eerste lid, van de E-wet (paragraaf 5.2). Als er sprake is van een GDS én aanvrager voldoet aan de wettelijke eisen, dan beoordeelt ACM op welke grond de ontheffing kan worden verleend (paragraaf 5.3).

5.1 Definitie van gesloten distributiesysteem

25. Bij de beoordeling of er sprake is van een GDS gelden de volgende criteria:
- Er is sprake van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet;
 - Het elektriciteitsnet is geen onderdeel van het landelijk hoogspanningsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, van de E-wet;
 - Het elektriciteitsnet ligt binnen een geografisch afgebakende locatie, conform artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, van de E-wet;
 - Er worden niet meer dan 500 niet-huishoudelijke afnemers aangesloten, conform artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, van de E-wet.

ACM heeft deze criteria beoordeeld op basis van de bij haar bekende feiten en omstandigheden. ACM vat haar beoordeling samen aan het eind van deze paragraaf.

26. Een ontheffing voor een GDS kan alleen worden verleend als er sprake is van een elektriciteitsnet als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet. Op grond van de in hoofdstuk 4 van dit besluit beschreven feiten en omstandigheden, concludeert ACM dat er sprake is van een stelsel van verbindingen dat is aangesloten op het elektriciteitsnet van DNWB, Enexis, Liander, Stedin en TenneT. Volgens aanvrager is op dit stelsel van verbindingen één afnemer (ProRail) in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet aangesloten en worden vijftien afnemers in de zin van artikel 1, derde lid, van de E-wet (de spoorwegvervoerders) voorzien van elektriciteit via dit stelsel van verbindingen. Aanvrager concludeert hieruit dat er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet. ACM heeft dit standpunt onderzocht en stelt vast dat er sprake lijkt te zijn van een elektriciteitsnet omdat het stelsel van verbindingen afnemers in de zin van artikel 1, derde lid, van de E-wet van elektriciteit voorziet. ACM licht dit hieronder nader toe.
27. Aanvrager stelt zich ten eerste op het standpunt dat er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet, omdat ProRail is aangesloten op het stelsel van verbindingen. ACM stelt vast dat buiten discussie staat dat het spoorwegnet kwalificeert als een onroerende zaak in de zin van artikel 3:3, eerste lid, van het BW. Ingevolge artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de Wet Waardering onroerende zaken (hierna: WOZ) is het gehele spoorwegnet als één onroerende zaak in de zin van

de Wet WOZ aan te merken. De Hoge Raad heeft dit bevestigd in rechtsoverweging 3.7.3 van zijn uitspraak van 30 maart 2007.¹⁵ ACM stelt vast dat de bedrijfsvoeringinstallaties en technische systemen ten behoeve van de monitoring van de infra-installaties en beveiliging van het spoorwegverkeer die ProRail beheert en van elektriciteit worden voorzien door het stelsel van verbindingen integraal onderdeel zijn van het spoorwegnet. Hieruit volgt dat dat deze installaties en systemen geen separate onroerende zaken zijn, zoals aanvrager heeft betoogd. ACM stelt vast dat ProRail derhalve, in tegenstelling tot hetgeen aanvrager stelt, niet beschikt over één of meerdere aansluitingen op het stelsel van verbindingen in de zin van de wet. Nu ProRail niet beschikt over een aansluiting op het stelsel van verbindingen, kan zij ook geen afnemer in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet zijn. ACM stelt in het verlangde hiervan vast dat er geen andere rechtspersonen zijn die beschikken over een aansluiting op het stelsel van verbindingen in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel b en c, van de E-wet. ACM concludeert gelet op het voorgaande dat er geen afnemers zijn aangesloten op het stelsel van verbindingen van aanvrager.

28. Aanvrager stelt zich ten tweede op het standpunt dat er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet, omdat de spoorwegvervoerders zijn aan te merken als afnemers in de zin van artikel 1, derde lid, van de E-wet. Volgens aanvrager volgt hieruit tevens dat er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet. ACM constateert dat aanvrager terecht vast stelt dat de spoorwegvervoerders geen afnemers zijn in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet. De treinen van de spoorwegvervoerders zijn immers niet aan te merken als onroerende zaken in de zin van artikel 3:3, eerste lid van het BW, maar als roerende zaken in de zin van het tweede lid van dit artikel. De verbindingen tussen de treinen van de diverse spoorwegvervoerders en het spoorwegnet kwalificeren derhalve niet als aansluitingen in de zin van de E-wet. ACM deelt het standpunt van aanvrager dat de spoorwegvervoerders ingevolge artikel 1, derde lid, van de E-wet zijn aan te merken als afnemers. Echter, ACM voegt daaraan toe dat het afnemers zonder aansluiting zijn. Uit de parlementaire toelichting bij de invoering van dit artikel blijkt verder dat de wetgever het wenselijk vond dat de spoorwegvervoerders zouden worden aangemerkt als afnemers, zodat zij recht hebben op derdentoegang.¹⁶ ACM stelt vast dat het slechts relevant is om te spreken over afnemers (zonder aansluiting) en derdentoegang, als er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet. Als er immers geen sprake is van een elektriciteitsnet, geldt het recht op derdentoegang niet. Nu de wetgever uitdrukkelijk heeft aangegeven dat hij het belangrijk acht dat de spoorwegvervoerders recht hebben op derdentoegang en daartoe de spoorwegvervoerders kwalificeert als afnemers (zonder aansluiting), is ACM van mening dat de wetgever hiermee heeft willen

¹⁵ ECLI:NL:HR:2007:AZ4063 LJN AZ4063, Hoge Raad, C05/212HR.

¹⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27 250, nr. 6, p. 9 -10.

bewerkstelligen dat het spoorwegnet wordt aangemerkt als een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet.

29. ACM stelt op basis van de voorgaande twee randnummers vast dat er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de E-wet dat vijftien afnemers in de zin van artikel 1, derde lid, van de E-wet van elektriciteit voorziet.
30. Op grond van artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, aanhef, van de E-wet kan geen ontheffing worden verleend voor een elektriciteitsnet dat tot het landelijk hoogspanningsnet behoort, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel j, juncto artikel 10, eerste lid, van de E-wet. Uit de feiten en omstandigheden zoals die zijn beschreven in hoofdstuk 4 van dit besluit maakt ACM op dat het elektriciteitsnet opereert op een spanningsniveau dat lager is dan het landelijk hoogspanningsnet. ACM concludeert hieruit dat het elektriciteitsnet geen onderdeel is van het landelijk hoogspanningsnet.
31. Op grond van artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, van de E-wet dient het elektriciteitsnet binnen een geografisch afgebakende industriële locatie, commerciële locatie of een locatie met gedeelde diensten te liggen. Binnen die locatie geldt een aansluitplicht voor de ontheffinghouder. Uit de feiten en omstandigheden zoals die zijn beschreven in hoofdstuk 4 van dit besluit blijkt dat aanvrager van mening is dat de geografische afbakening van de locatie waarop het elektriciteitsnet is gelegen is te definiëren als de landelijke hoofdspoorweginfrastructuur in Nederland. ACM kan zich in deze afbakening ten dele vinden. ACM licht dit hieronder toe.
32. Aanvrager heeft bij de aanvraag een kaart overlegd ter onderbouwing van de locatie waarop het elektriciteitsnet is gelegen.¹⁷ Uit deze kaart blijkt dat de landelijke spoorweginfrastructuur uit drie delen bestaat: een deel dat werkt op een spanningsniveau van 1.500 V, een deel dat werkt op een spanningsniveau van 25 kV en een deel waarop dieseltreinen rijden¹⁸. Het deel van de landelijke spoorweginfrastructuur waarop de dieseltreinen rijden is niet geëlektrificeerd. ACM leidt hieruit af dat dit deel van de landelijke hoofdspoorweginfrastructuur dus niet behoort tot de locatie waarvoor aanvrager ontheffing vraagt. ACM definieert derhalve geografische afbakening als de landelijke hoofdspoorweginfrastructuur voor zover dit de geëlektrificeerde delen betreft.
33. ACM stelt vast dat de locatie waarop het elektriciteitsnet is gelegen bestaat uit aaneengesloten percelen die alle in eigendom lijken te zijn van aanvrager en het spoorwegnet is aan te merken als één onroerende zaak in de zin van artikel 16, onderdelen a tot en met e,

14/21

¹⁷ Zie bijlage 1.

¹⁸ De diesellijnen bevinden zich in het noorden en oosten van het land.

van de Wet Waardering onroerende zaken.¹⁹ ACM leidt hieruit af dat de locatie waarop het elektriciteitsnet is gelegen is aan te merken als een ruimtelijk en functioneel geheel waarbinnen alle afnemers zich bevinden. De locatie is doorgaans bovendien ook fysiek herkenbaar afgebakend door middel van bijvoorbeeld hekken en watergangen. ACM stelt verder vast dat op de locatie personen- en goederenvervoer per spoor plaatsvindt. Er is derhalve sprake van een commerciële locatie.

34. Kortom, ACM concludeert dat de aanvraag op dit punt voldoet aan de wet en definieert de geografische afbakening van de commerciële locatie waarop het elektriciteitsnet is gelegen als de landelijke hoofdspoorweginfrastructuur voor zover dit de geëlektrificeerde delen betreft²⁰.
35. Om in aanmerking te komen voor een ontheffing moet aanvrager beschikken over een elektriciteitsnet waarop, blijkens artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, sub 2 en 3, van de E-wet niet meer dan 500 niet-huishoudelijke afnemers zijn aangesloten. Uit de feiten en omstandigheden zoals die zijn beschreven in hoofdstuk 4 van dit besluit blijkt dat er geen afnemers zijn aangesloten op het elektriciteitsnet. Wel worden er vijftien niet-huishoudelijke afnemers via het elektriciteitsnet van elektriciteit voorzien. ACM concludeert dat de aanvraag voldoet aan dit wettelijk vereiste van een GDS.
36. Uit de voorgaande randnummers blijkt dat er sprake is van een elektriciteitsnet in de zin van de E-wet, het elektriciteitsnet geen onderdeel is van het landelijk hoogspanningsnet, het elektriciteitsnet ligt binnen een geografisch afgebakende commerciële locatie, er minder dan 500 afnemers en geen huishoudelijke afnemers zijn aangesloten op het elektriciteitsnet. ACM stelt vast dat het elektriciteitsnet kwalificeert als een GDS.

5.2 Eisen aan aanvrager

37. Nu er sprake is van een GDS in de zin van artikel 1, eerste lid, onderdeel aq, van de E-wet, beoordeelt ACM, conform artikel 15, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de E-wet, of aanvrager beschikt over de eigendom van het elektriciteitsnet, geen netbeheerder is, en ook niet verbonden is met een netbeheerder in een groepsmaatschappij. ACM heeft dit beoordeeld op basis van de bij ACM bekende feiten en omstandigheden. ACM vat haar beoordeling samen aan het eind van deze paragraaf.
38. De aanhef van het eerste lid van artikel 15 van de E-wet vereist dat aanvrager beschikt over de eigendom van het GDS waarvoor hij een ontheffing aanvraagt. ACM merkt op dat het hierbij dient te gaan om de juridische eigendom van het GDS. Uit de in hoofdstuk 4 van dit besluit beschreven feiten en omstandigheden, leidt ACM af dat aanvrager beschikt over de

¹⁹ Zie het memo inzake de vraag of het spoorwegnet kwalificeert als een elektriciteitsnet (ACM/DE/2013/206420 in zaak 12.0310.30)/

²⁰ Zie bijlage 1.

eigendom van het GDS. Aanvrager heeft dit genoegzaam aangetoond door een gemotiveerd beroep te doen op artikel 5:20, tweede lid, van het BW juncto artikel 155a van de ONBW en ter illustratie enkele notariële akten te overleggen. ACM neemt daarbij in ogenschouw dat er verder geen reden aanwezig is om aan te nemen dat aanvrager niet over de eigendom beschikt. ACM concludeert dat aanvrager beschikt over de eigendom van het GDS.

39. Op grond van artikel 15, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet mag aanvrager geen netbeheerder zijn en ook niet in een groepsmaatschappij met een netbeheerder verbonden zijn. Aanvrager heeft verklaard geen netbeheerder en ook niet in een groepsmaatschappij met een netbeheerder verbonden te zijn. Hij heeft dit genoegzaam aangetoond door middel van het overleggen van de statuten van aanvrager en een uittreksel uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel van 19 juni 2013. Hiermee voldoet de aanvraag aan het criterium uit artikel 15, eerste lid, onderdeel c, van de E-wet.
40. Uit de voorgaande randnummers blijkt dat aanvrager eigenaar is van het GDS, geen netbeheerder is en niet in een groepsmaatschappij is verbonden met een netbeheerder. ACM stelt vast dat aanvrager voldoet aan de eisen in artikel 15 van de E-wet.

16/21

5.3 Ontheffingsgronden

41. Nu er sprake is van een GDS en aanvrager voldoet aan de wettelijke eisen, beoordeelt ACM ingevolge artikel 15, eerste lid, onderdelen a en b, van de E-wet of en op welke grond zij de ontheffing kan verlenen
- De a-grond: het bedrijfs- of productieproces van de gebruikers van het GDS is om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd;
 - De b-grond: het GDS transporteert elektriciteit primair voor de eigenaar van dat systeem of de daarmee verwante bedrijven.

Aanvrager doet, zo blijkt uit de verstrekte informatie, een beroep op de a-grond. ACM heeft daarom alleen deze grond beoordeeld.

42. Om in aanmerking te komen voor een ontheffing op de a-grond dient te worden aangetoond dat het bedrijfs- of productieproces van de gebruikers van een GDS om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd is. Blijkens de in hoofdstuk 4 van dit besluit beschreven feiten en omstandigheden, kan het vervoer van goederen en/of personen door de afnemers niet los worden gezien van het landelijk spoorwegnet. Bovendien zijn de bedrijfsprocessen van de afnemers ook geïntegreerd met het GDS. Er is sprake van een unieke wijze van energiedistributie op het GDS als gevolg van de specifieke technische eisen die de energievoorziening aan de afnemers op het spoorwegnet vergt. Het GDS beschikt ten opzichte van openbare elektriciteitsnetten over een aantal bijzondere technische karakteristieken. Dit hangt onder meer samen met het type en het niveau van de spanning, de wijze waarop het merendeel van de afnemers van elektriciteit wordt voorzien, de fysieke gesteldheid en het afnamepatroon. De betrokken afnemers hebben dus een nauw verweven bedrijfsproces dat een geïntegreerd stelsel vereist om specifieke technische redenen. ACM

concludeert dat aanvrager hiermee gemotiveerd heeft aangetoond dat er sprake is van een situatie als omschreven in artikel 15, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet.

43. ACM concludeert op grond van het voorgaande dat de aanvraag voldoet aan de voorwaarden genoemd in de E-wet. Er zijn verder geen feiten en omstandigheden bekend bij ACM die, ondanks dat wordt voldaan aan de voorwaarden, aan de verlening van een ontheffing in de weg staan. ACM honoreert de aanvraag derhalve op grond van artikel 15, eerste lid, onderdeel a, van de E-wet.

6 Dictum

44. De Autoriteit Consument en Markt besluit op grond van artikel 15, eerste lid, onderdeel a, van de Elektriciteitswet 1998 een ontheffing te verlenen van de verplichting een netbeheerder aan te wijzen aan Railinfratrust B.V. voor het gesloten distributiesysteem gelegen op de landelijke hoofdspoorweginfrastructuur voor zover dit de geëlektrificeerde delen betreft.

45. De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1) Definities

Tenzij in deze voorschriften anders gedefinieerd, zijn de definities bij of krachtens de Elektriciteitswet 1998 van toepassing. In deze ontheffing en de daarop rustende voorschriften wordt verstaan onder:

- a. Derdentoeegang: Het recht van een afnemer op keuzevrijheid van leverancier.
- b. Switchverzoek: Het verzoek van een afnemer om van leverancier te wisselen.
- c. Beheerder van het particuliere net: Eigenaar van een gesloten distributiesysteem, waaraan krachtens artikel 15 van de Elektriciteitswet 1998 ontheffing is verleend.

2) Wijzigingen in de ontheffing

Naam- en adreswijzigingen, alle wijzigingen met betrekking tot het net zoals eigendomswisselingen of wijzigingen in het aantal afnemers en alle andere wijzigingen die van invloed kunnen zijn op deze ontheffing worden uiterlijk vier weken voorafgaand aan de wijziging onverwijld door de beheerder van het particuliere net schriftelijk aan de Autoriteit Consument en Markt gemeld.

3) Voorwaarden en tarieven

- a. De voorwaarden en tarieven waartegen de aansluiting en het transport van elektriciteit worden uitgevoerd door de beheerder van het particuliere net worden op gepaste wijze vooraf bekendgemaakt aan de afnemers op zijn elektriciteitsnet.
- b. De beheerder van het particuliere net draagt er zorg voor dat de afnemers van zijn elektriciteitsnet te allen tijde transparante informatie kunnen verkrijgen over deze geldende tarieven en voorwaarden.
- c. Tevens draagt de beheerder van het particuliere net er zorg voor dat al zijn afnemers een overzicht ontvangen waarop de tarieven overzichtelijk en begrijpelijk zijn gespecificeerd. Hierbij wordt in elk geval onderscheid gemaakt tussen de tarieven in verband met de aansluiting, het transport van elektriciteit en systeemdiensten en indien van toepassing de tarieven voor levering.

4) Veiligheid

De beheerder van het particuliere net dient onverminderd het bepaalde in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel h, j en m, van de Elektriciteitswet 1998 ter waarborging van de veiligheid en de betrouwbaarheid van het elektriciteitsnet te beschikken over:

- a. een onderhoudsplan met bijbehorende onderhoudsdienst;
- b. een storingsplan met bijbehorende storingsdienst;
- c. een calamiteitenplan met betrekking tot het net en degenen die toegang hebben tot het net hierover te instrueren;
- d. een investeringsplan waarvan een vervangingsplan onderdeel is;
- e. een bedrijfsmiddelenregister, dat een beschrijving bevat van alle verbindingen, leidingen en hulpmiddelen van het elektriciteitsnet, aangeduid naar locatie, aard, type en overige relevante gegevens.

5) Derdentoeegang

- a. De beheerder van een particulier net waarborgt een systeem van derdentoeegang door een daadwerkelijke toegang tot zijn elektriciteitsnet voor degenen die zijn gevestigd binnen het geografisch gebied waarvoor ontheffing is verleend te bewerkstelligen, overeenkomstig de vereisten van artikel 2.7.5 van de Netcode Elektriciteit.
- b. De beheerder van een particulier net dient binnen een redelijke termijn na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek van de eerste afnemer die om derdentoeegang verzoekt, alle hiervoor benodigde handelingen uit te voeren en systemen in werking te laten treden.
- c. Onder een redelijke termijn zoals bedoeld in 5b wordt een termijn van uiterlijk drie maanden vanaf de ontvangst van het schriftelijke switchverzoek verstaan, tenzij de afwijkende termijn schriftelijk is overeengekomen met de verzoeker.
- d. Volgende switchverzoeken van andere afnemers worden afgehandeld conform de termijnen en procedures van de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

6) Kosten leverancierswissel

In het geval dat een afnemer van het elektriciteitsnet waarvoor ontheffing is verleend van leverancier wisselt, brengt de beheerder van het particuliere net voor deze switch geen kosten in rekening, behoudens voor zover de Elektriciteitswet 1998 daarin voorziet.

7) Meetverantwoordelijkheid

De beheerder van het particulier net is niet verantwoordelijk voor het inrichten van de meetverantwoordelijkheid, indien dit vereist is voor het wisselen van leverancier door een afnemer van het net waarvoor ontheffing is verleend.

8) Duur ontheffing

Deze ontheffing vervalt na tien jaar vanaf het moment van bekendmaking van het besluit tot verlening van de ontheffing.

**Autoriteit
Consument & Markt**

46. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.

Den Haag,

Datum:

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

dr. F.J.H. Don
bestuurslid

20/21

Bijlage 1 – Geografische afbakening van de locatie waarop het GDS is gelegen

Document 7.1 Overzicht van het GDS

gryze lijnen = diesellijn 15

21/21